

**PROGRAMA DE SEMINAR
ONTOLOGIE (entitățile fizice)
ANUL II FILOSOFIE**

ANUL UNIVERSITAR 2004-2005, SEMESTRUL I

Lect. univ. dr. GERARD STAN

1. OBIECTIVE DIDACTICE:

1. Înțelegerea specificului ontologiei entităților fizice prin raportare la celelalte tipuri de ontologie (ontologia entităților abstracte, de pildă) și la celelalte discipline filosofice;
2. Deslușirea principalelor modalități de argumentare în câmpul ontologiei;
3. .Lămurirea raporturilor pe care această disciplină filosofică le întreține cu științele naturii;
4. Identificarea principalelor categorii ale ontologiei entităților fizice;
5. Detalierea programului propus de filosofia naturalizată;
6. Identificarea unor argumente pentru a susține ideea că filosofia mai poate încerca să ne ofere o imagine asupra realității, în funcție de modul în care sunt as;

2. TEMATICA SEMINARULUI:

1. Modalități de argumentare în ontologia modernă și contemporană;
2. Realitatea obiectivă în ontologia generală a filosofiei moderne (Descartes, Leibniz, Newton);
3. De la ontologia generală la ontologia regională; realitatea obiectivă și realitatea fizică;
4. Imaginea naturii prin prisma revoluției cuantelor; disputa Bohr – Einstein; Heisenberg și interpretarea ontologică a mecanicii cuantice; realitatea implicită și realitatea explicită în viziunea lui David Bohm; continuitate și discontinuitate în evoluția sistemelor cuantice;
5. Modele de univers – de la speculațiile științei moderne la certitudinile cosmologiei actuale; modele antice, medievale și moderne de univers;
6. Problema originii universului; modelul standard Big-Bang;
7. Conceptul de univers observabil; spațiul, timpul și geometria universului;
8. Conceptul de timp fizic; relativitatea și timpul;
9. Ireversibilitatea timpului din perspectiva termodinamicii; sensurile timpului;
10. Entropie și evoluție; este posibilă apariția ordinii din dezordine? Sisteme departe de echilibru;
11. Sistemele fizice și existența sistemelor biologice; reductibilitatea legilor viului la legi ale lumii fizice; principiul antropic; sisteme complexe și teorii morfologice;
12. Minteă umană ca parte a naturii; fizicalismul; efectele cuantice și conștiința; substratul neural al conștiinței;
13. Determinismul - perspectiva filosofică asupra ordinii din natură; conceptul de cauzalitate; probabilismul, cauzalitatea probabilistă și indeterminismul;
14. Legile naturii și legile științei.

3. BIBLIOGRAFIE:

1. John D. Barrow, *Originea Universului*, Ed. Humanitas, București, 1994, pp. 15-85;
2. John D. Barrow, *Despre Imposibilitate*, Ed. Tehnică, București, 1999, pp. 141-170;
3. David Bohm, *Plenitudinea lumii și ordinea ei*, Ed. Humanitas, București, 1995, pp. 37-69, 97-118, 173-298;
4. N. Bohr, *Fizica atomică și cunoașterea umană*, Editura Științifică, București, 1969;
5. Fritjof Capra, *Taofizica*, Ed. Tehnică, Buc., 1995, pp.14-72, 105-213, 225-264;

6. James T. Cushing, *Concepte filosofice în fizică*, Ed. Tehnică, București, 2000;
7. René Descartes, *Discurs despre metoda de a ne conduce bine rațiunea și a căuta adevărul în științe*, Editura Academiei Române, București, 1990, pp. 129-155;
8. Albert Einstein, *Cum văd eu lumea. Teoria relativității pe înțelesul tuturor*, Editura Humanitas, București, 1996, pp.135-152;
9. Stephen Hawking, *Scurtă istorie a timpului*, Ed. Humanitas, București, 1995, pp.143-186;
10. G. W. Leibniz, *Monadologia*, Editura Humanitas, București, 1994;
11. Isaac Newton, *Principiile matematice ale filosofiei naturale*, Editura Academiei, 1956;
12. Ilie Pârvu, *Arhitectura Existenței*, Ed. Humanitas, Buc., 1990, pp.7-38, 241-277;
13. Roger Penrose, *Mintea noastră... cea de toate zilele*, Editura Tehnică, București, 1996, pp.165-485;
14. Ilya Prigogine, Isabelle Stengers, *Între eternitate și timp*, Ed. Humanitas, Buc.1997, pp.19-131, 159-212;
15. Erwin Schrödinger, *Ce este viața? Spirit și materie*, Editura Politică, București, 1980;
16. Henry P. Stapp, *Rațiune, materie și mecanică cuantică*, Ed.Tehnică, Buc.1998, pp.75-234.

4. OBSERVAȚIE: Textele parcurse la seminarii devin materie obligatorie pentru examen. Nota obținută pentru subiectul din materia parcursă la seminarii reprezintă 1/3 din nota finală.